

МЕДИЦИНСКО СПИСАНИЕ

ИЗДАВА

ВАРНЕНСКОТО МЕДИЦИНСКО ДРУЖЕСТВО

Излиза на 1, 10 и 20 число сѣки мѣсець

ЦѢНАТА ЗА ГОДИНА
Въ България 8 лева
Въ странство 8½ „ златни

ПОДПИСКИ СЕ ПРИЕМАТЪ
ВЪ РЕДАКЦИЯТА НА
«Медицинско Списание», Варна

РЕДАКЦИОННИЙ КОМИТЕТЪ:

Д-ръ Юрдановъ
„ Пюскиллиевъ

Д-ръ Севвовъ
„ Ивановъ.

СЪДЪРЖАНИЕ: Популярна медицина. — Училищна гигиена. — За новиятъ антипиретически средство. — Искусствени или симулирани очни болести. — Симулирани амблиопии или миопии.

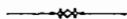
ПОПУЛЯРНА МЕДИЦИНА

ИЛИ

ДАВАННЕ ПЪРВА ПОМОЩЪ НА БОЛНИ И РАНЕНИ ВЪ ОТСЪСТВИЕ
НА ЛѢКАРЬ.

Г Л А В А II.

Дупчение съ игла, банки, банн, лапи, налагания, топлина, расхладителни питнета клизми, сапунчета, диета, работа и вода.

(Продължение отъ брой 4).

Налагания. Налаганията дѣйствуватъ както банитѣ и лапитѣ. — Тѣ сѣ топлички или топли жидкости, които се налагатъ по разни части на тѣлото съ помощта на едно платно

сгънато на повече катове, на една фланела или единъ сунгеръ. Тъзи налагання се покриватъ съ суха фланела или съ мушама за да не истиватъ. Много по леки отъ колкото ланитѣ, тѣ съ предпочтителни когато трѣбва да се дѣйствува върху едно обширно пространство, особено върху корема или гърдитѣ, или върху части, които сж станали тѣй чувствителни, щото не могатъ да търпятъ даже едно леко натисканне.

Слѣзовитѣ възвари отъ растения употелни, стипчави, противотрескави и др. се употрѣбляватъ за налагання. Тѣ се промѣняватъ по-често отъ колкото ланитѣ.

Правятъ се налагання и съ чиста студена вода, размѣсена съ сокъ отъ лимонъ или съ оцетъ, въ размѣръ една четвърта отъ този послѣдния. Киселитѣ и студени налагання често биватъ много полезни, както ще видимъ по нататѣкъ. —

Топлина. Дѣйствието на банитѣ, ланитѣ, налаганнята се дължи отчасти на топлината; по тѣзи послѣдната може да се употрѣби по единъ по-прякъ, по непосредственъ начинъ за лѣчението на нѣкои наши болѣсти. Ако сухата топлина на 55 или 60 градуса сантигради докарва бързо безчувствие и смъртъ у мѣкопитаящитѣ животни, когато се прилага продължително; на 36° само приложена на една става, на една окопечность, на една частъ отъ тѣлото, на носа, на лицето, на гърлото докарва много по-бързо зарастванне на отдавенини или скорошни рани. Тя успокоява най-силнитѣ болки; при червен а или други възривання, тя докарва кожата въ нормално състояние; тя распръсква отоцитѣ на оконечноститѣ или тѣ въспазители или отъ инфилтрация; тя излѣчва бѣлитѣ отоци, а казватъ, даже и плеврититѣ и перитонититѣ. — Може да се употрѣби противъ много болѣсти на дѣтороднитѣ органи, на бѣбрецитѣ, на мѣхура; по по-често въ тѣзи случаи се изпичуватъ апарати и добро управление въ прилаганнето, то всѣкий трѣбва да се обърне къмъ лѣкаря си; въ бързи случаи и когато нѣма подобни апарати могатъ да се употрѣбятъ парови души на мѣсто суха топлина. Зѣма се единъ тенекеянъ съдъ, който да събира около три четвърти отъ литръ, налива се въ

него врѣла вода и се запушва съ капакъ както е капака на аламбика. — Подъ този съдъ се турга една спиртова лампа, която се запалва и незабавно парата наченва да излиза и може да се оправи къмъ болната частъ съ помощта на една ржчка на апарата; често се опитва съ ржка на какво разстояние може да се търпи парата, когато болния не може да осѣща добрѣ. Ние ще видимъ по нататѣкъ, че тѣзи тѣй лесно приложими парови души принасятъ голѣма полза въ много случаи, между друго, въ епидемия на гърлица. —

Тизани (расхладителни питиета). Тизанитѣ сж едно добро средство въ лѣкуването на болѣститѣ, но тѣ трѣбва да сж добрѣ приготвени, защото често тѣ биватъ единственото питие, а даже и единствена храна на болнитѣ. Ще покажа тукъ начина на приготвянето имъ. —

Ячменена тизана. Зема се 32 грамма пречистенъ (излущенъ) ячменъ или крупа, омива се въ студена вода и се турга да ври въ единъ литръ вода до гдѣто се спукатъ зърната, послѣ се подсладява съ 20 грамма захаръ или съ една унция сиропъ. Мнозина предпочитатъ корена на сладкото дърво или меда. На мѣсто излущенъ ячменъ може да се употреби обикновения, но първата вода се хвърли, когато зърната наченатъ да се распукуватъ. По сѣщия начинъ се приготвява тизана отъ чистенъ овесъ и тизана отъ орисъ. —

Тизана отъ гума. Зема се 32 грамма Сенегалска гума на бучки, а не на прахъ, и се растопява въ единъ литръ вода при малка топлина; послѣ се прецѣжда презъ платно и се подсладява. —

Тизана отъ бѣло-слѣзъ. Сухи корени отъ бѣло-слѣзъ, 32 грамма, корени отъ сладко-дърво, 10 грамма, счукватъ се и се тургатъ въ единъ литръ вода студена да киснатъ половинъ часъ.

Тизана отъ трескотъ. Зематъ се 32 грамма корени отъ трескотъ наръзани и измисти въ горѣща вода; варятъ се 10 мин ти въ единъ литръ вода; когато се снема жидкостъта отъ огъня, прибавя се 8 грамма коренъ отъ сладко дърво, остава се да кисне четвъртъ часъ и послѣ се прецѣжда презъ платно. —

Тизана (чай) отъ липовъ цвѣтъ. Липовъ цвѣтъ 8 грамма, турга се въ една сѣдина, и върху него се налива единъ литръ врѣла вода и сѣдината се затулява съ капака; слѣдъ четвѣртъ часъ се прецѣжда презъ платно и се подсладява. Тѣй се приготвяватъ тизани и отъ други цвѣтове. —

Тизана отъ остролистникъ. Листа отъ остролистникъ 32 грамма, вода 1 литръ, вари се четвѣртъ часъ, прецѣжда се и се подсладява. Тѣй се приготвяватъ всичкитъ тизани отъ неароматични листа, но по-крѣпкитъ листа като напр. отъ бораго или отъ цикория се варятъ на четвѣртъ по-малко. —

Тизана отъ цикореви корени. Сухи цикореви корени 20 гр. счукватъ се на едро, поливатъ се съ единъ литръ врѣла вода и се оставатъ да киснатъ три часа, послѣ се прецѣжда и се подсладява. — Тѣй сжщо се приготвяватъ тизани съ корени отъ спарангелъ, отъ ягода, отъ кервизъ, отъ ангелика, отъ английски спанакъ, отъ мазавиче, съ кора отъ кина, втората кора на бръста, на бжза и пѣпки отъ елаха. —

Лимонада, оранжада. Обѣлава се кожата на лимона или на портокала, а средата се нарѣзва на рѣзенчета и се турга въ единъ литръ врѣла вода, гдѣто се остава да кисне половинъ часъ и послѣ се подсладява. — Сжщо тѣй се приготвява тизана отъ ябълки, но безъ да се обѣлава кожата имъ.

Клизми. По-нататѣкъ ще видимъ че запичанieto е полезно на нѣкои лица, но на други то е вредително и трѣбва да се оборва посредствомъ храната и съ клизми съ топлчка или хладка вода. — То е вредително на хора страдаючи отъ болѣсти на сърцето, отъ аневризми, отъ болѣсти на мѣхура, отъ понижаванне или болѣсти на матката и такивато болни трѣбва да избѣгватъ всеѣкакви усилия и напѣнвания при ходенieto за себе си. На запиченитъ дѣца отъ каквато възраст и да бѣдѣтъ клизмитъ много помагатъ. —

На твърдѣ ослабналитъ хора се даватъ четвѣрти или половини клизми отъ булпонтъ, млѣко, вода и вино. — Това послѣдното дѣйствува по-силно чрезъ дебелото чѣрво отъ колкото чрезъ стомаха. Най-послѣ чрезъ клизми се вварватъ въ чѣр-

вото лѣчебни вещества, дѣйствието на които често твърдѣ силно, не уморява обаче стомаха. — Половинѣ часѣ преди да се направи една такава клизма, прави се друга само съ топличка вода, която се изхвърга за да може да се задържи послѣ другата клизма. —

Омекчителна клизма. Коренъ отъ бѣлѣ слѣзъ 16 грамма, вода половинѣ литръ, вари се половинѣ часѣ и се прибавя 30 грамма дървено или друго сладко масло. — Клизмата трѣбва да се направи топличка, както и слѣдующитѣ. —

Нишастна (скробялена) клизма. Скробяла 16 грамма, размѣсва се въ малко студена вода, послѣ въ врѣла вода 250 грамма.

Макова клизма. Макови глави 20 гр., врѣла вода половинѣ литръ. Маковата глава се раскъсва на малки парчета, които се хвъргатъ въ водата и се оставатъ да кипнатъ 2 часа, послѣ се прецѣжда и се размѣсва въ този настой 16 грамма скробяла. —

Клизма отъ кина. Кора отъ кина 30 гр., вода половинѣ литръ; вари се 20 минути и се прецѣжда. —

Глистогонна клизма. Коренианска водорасла 30 гр., вода 500 гр., вари се четвъртъ часѣ, прецѣжда се и послѣ се прибавя 30 гр. рициново масло разбито съ единѣ яйченѣ желтъкъ.

Раздразнителна клизма за удавени. Тютюневи листа 30 гр., вода 500 гр., вари се четвъртъ часѣ, прецѣжда се, послѣ се прибавя 60 грамма обикновена солъ и 8 гр. теребентина разбита съ единѣ желтъкъ. —

Сапунчета. Сапунчетата (супозитории) сж тъй сжщо добри средства противъ упоритото и обичайно запичанне. Тѣ се приготвяватъ въ аптекитѣ отъ различни вещества каквито лѣкаря предпише; но могатъ да се направятъ и отъ едно парче сапунъ изрѣзанъ въ видѣ на маслина, отъ едно парче свѣщъ, отъ морковъ, който се изрѣзва до нужната дебелина и намазва послѣ съ малко масло и се вкарва чрезъ задния проходъ на дълбочина до 4—5 сантиметра. — Сапунчето се остава да стои вътрѣ отъ 15 до 20 минути, послѣ се прави

една клизма съ топълча вода. — Това лѣчение се продължава до колкото го изискува болѣстѣта. —

Най-послѣ ще свърша настоящата глава, като препорѣчамъ на читателитѣ най-добритѣ, най-силнитѣ, при това най-малоцѣннитѣ лѣчебни средства, тѣ сѣ: умѣренностьта, труда (работата) и водата за пиене. —

(Слѣва.)

Училищна хигиена.

ВЛИЯНИЕТО НА УЧИЛИЩЕТО ВРѢХЪ ЗДРАВНЕТО НА ДѢЦАТА.

(Продължение отъ брой 3).

Вентилацията. — Като срдство за провѣтриванне, трѣба да се знамѣри едно, което да не е много сложно, да е полезно, и да не коштува твърдѣ скъпо.

Въ тоя случай, не трѣба много механически снаряди, не трѣба искусствена вентилация; опититѣ направени съ толкова много разности въ болницитѣ и въ голѣмитѣ заведения, въ театрата, не са дали очакванитѣ резултати. Трѣба да се употребятъ най-проститѣ способи отъ естественната вентилация, тия начини на провѣтриванне не са лоши, стига само да се умѣе какъ да се употребятъ. Освѣнъ това въ много случаи друга вентилация не може да се употѣби, защото въ много стари училищни здания, па и въ много отъ новитѣ не са се зели никакви особенни мѣрки за да може да се подновява въздуха на класа.

Не трѣба да забъркваме и земаме за добра вентилация едно голѣмо движение на въздуха. Вентилацията бива добра само тогава, когато еднакво се размѣнява въздуха въ всичката стая. Така едно огнище, което тегли твърдѣ силно, издърпва едно твърдѣ голѣмо количество въздухъ, който влиза

изподъ вратата и върви по дюшемето до огнището, тоя студения въздухъ измръзва краката и съвсѣмъ полска се размѣсва съ другия въздухъ на стаята, въ тоя случай има единъ видъ течение на въздуха малко или много силно, а не както се слѣдва вентилация.

Едно отъ най-проститѣ сръдства за провѣтриванне е редовното отваряние на прозорцитѣ и вратата. Прѣзъ лѣтото, това отваряние може да става по нѣколко пѣкти на часа, додѣ-ученицитѣ са въ класса, и като се внимава да не се образуватъ вредителни течения на въздуха, като се отварятъ напримѣръ единъжъ прозорцитѣ отъ дѣсно, другъ пѣтъ отъ лѣво, но по злощастие това е вредително за ученицитѣ, които се намиратъ близо до прозорцитѣ.

Или пъкъ, презъ почивката когато дѣцата напустнатъ класса и излѣзатъ въ предвѣрнята отварятъ отведнѣжъ прозорцитѣ отъ двѣ противоположни страни, и тогава въ отсъствие на ученицитѣ става едно пълно подновяване на въздуха въ класса. Това трѣба да се прави било лѣтно време, било зимно време.

Ако ли класса има само отъ една страна прозорци, то на противоположната страна да се отворятъ вентилатори. Ако ли са два класса единъ до други, то трѣба да се отваря джам келията преградка, която ги дѣли и така да стане провѣтриваннето

Но всѣкогн, додѣто ученицитѣ са въ класса, въздуха трѣба отъ части да се подновява чрезъ отваряннето на малкитѣ вартички на прозорцитѣ, или на нѣкой части отъ прозорцитѣ парочно направени въ горнитѣ страни, или пъкъ парочно едното черчевици бива направено съ металическа мръжа.

Обръщаннето на въздуха може да стане тоже чрезъ една малка въртешка поставена въ едно отъ черчевиците на прозорца, и то би било полезно, но трѣба да се направи така щото като се върти да не произвежда шумъ и да не отвлича вниманието на ученицитѣ.

При тия първоначални сръдства може да се прибавятъ други въ училищата които ще се построяватъ.

Тъй като прозорците на училищата съгласно правилата трѣба да захващатъ 1,50 метръ по-високо отъ дюшето, то долния пластъ на въздуха по горните способности за провѣтриването не може достатъчно да се подновява.

Нѣколко отверстия отъ опредѣлена величина да се направятъ на извѣстно разстояние въ зидоветъ на най-дългитъ страни на класната стая, и да бѣдатъ разположени една до дюшето отъ едната страна и друга до тавана отъ другата страна *), да бѣдатъ похлупени съ металически рѣшетки, които да могатъ да се затварятъ и отварятъ и то споредъ колкото е нужно за по-слабо или по-силно провѣтриване, отъ долното отверстие влиза чистъ и студенъ въздухъ, а отъ горното излиза разваленъ въздухъ, който бива по-топълъ и всякогъ се вдига къмъ тавана.

Има още единъ простъ способъ за провѣтриване. и неговото приспособление излиза малко по-сѣбно: въ вънкашнитъ зидове направятъ отверстия, които съобщаватъ съ класа чрезъ трѣби или съ клонкове, които сѣ отворени близо до дюшето, и чрезъ тѣхъ влиза въ класа отънѣ чистъ въздухъ. Тѣ са устроени така щото може да се измѣрва количеството на въздуха, който ще се вкарва отъ вънъ и неговото распределение. Отъ друга страна на тавана има отверстия въ видъ на хуния, отъ дѣто разваленъ въздухъ излиза чрезъ трѣби, които са издадени на 1.50 метръ по-високо отъ покрива, и които на върха биватъ пречупени и тая ставна частъ се върти, така щото нейното отверстие всякогъ зима противното направление на вѣтра.

Зимно време причиняватъ или усилватъ изхвърлянето на разваленъ въздухъ чрезъ топлината на печкиѣ, на които

*) Тавана на единъ класъ трѣба да бѣде равно плоскъ. да нѣма издадени грѣди, нито пъкъ да е на кубета (сводове). Тия послѣднитъ задържатъ миазмитъ въ горнитъ части на стаята. Такива единъ разположения са причина дѣто нѣкои великозѣпни английски училища не са здравословни, съ клиноватитъ си сводове и прозорци по готическата архитектура.

трѣбитъ прекарватъ презъ горнитѣ отворстия, които служатъ за изкарването на разваленния въздухъ; а лѣтно време вжтрѣ въ тия трѣби запалватъ едни малки ламби за да може да се произвежда течение на въздуха.

Не трѣба да се расчитва на пълно връхъ влизанieto на чистъ въздухъ, и излизанieto на разваленния презъ пукнатинитѣ на вратата и на прозорцитѣ, макаръ и единъ английски ученикъ да е пресмѣталъ че въздуха, който преминува въ една минута презъ черчевета на сѣкъ единъ прозорецъ, е около 8 кубически крака (единъ английски кракъ мѣри 3 дециметра). Ако и да се приемеше даже таково едно количество, което не е постоянно, и правилното раздаване на така вкарания въздухъ въ стаята, количеството което се пада на сѣкъ единъ ученикъ едвамъ ще бѣде достатъчно за поддържанieto на живота, а не да поддържа силата и пълното здравие.

Трѣба да прибавимъ че тоя резултатъ е възможенъ, когато въ стаята съществува огнище за отопление, съ широкъ кошинъ, който да тегли силно, но ако намѣсто това се туря както обикновено правятъ, една скромна желѣзна печка, тогава провѣтриванieto презъ пукнатинитѣ на вратата и прозорцитѣ е недостатъчно.

Когато ще говоримъ за отоплението ние ще видимъ че тамо липсува най важното начало за провѣтриванieto.

Както и да е, и съ тия първобитни средства за провѣтривание, възможно е да се удържи здравината на класа, и да може да се вкарва достатъчно количество чистъ въздухъ, като се отварятъ редовно и смислено прозорцитѣ, дупкитѣ или отдухалкитѣ, презъ които въздуха ще влиза, съ това условие само, че архитекта трѣба да е пресмѣталъ като ги е поставялъ, та да не вкарватъ въ стаята разваленъ въздухъ отъ пѣкое кюше на двора, но избранъ и чистъ въздухъ.

Въздуха на една стая въ която живѣятъ хора, на единъ класъ не може никакъ да бѣде тъй чистъ, както въкашния, но до колкото е възможно трѣба да се приближаваме на тоя типъ: Отреденото пространство за всѣкъ единъ ученикъ, като

с 4 кубически метра, и обема на подновения въздухъ на часъ и за сѣкъ ученикъ, като е отъ 10 до 15 кубически метра, то всекой може да се ръководи по горѣизложенитѣ начала, за да се достигне до благоприятнитѣ условия по игнената на класа.

Съ една рѣчь разрѣшенето на задачата зависи повече отъ главното умѣние и умното приспособяване на средствата които имаме, и които ние забравяме и неупотрѣбяваме, отъ колкото въ старанието за да се открие и въведе нѣкой сложенъ и скъпъ снарядъ.

Въпроса така улесненъ може да се подчини на единъ правилникъ, на когото изпълнението може да се повѣри на наставниците.

Но при това предпочитаме единъ апаратъ, които единъжъ поставенъ не се нуждае нито отъ уреждане, нито отъ надзоръ. Такава е напримѣръ системата на естественното провѣтриване, което приспособено въ Англия е дало прѣвосходни резултати, което препорѣчва Robson, архитектъ на Лондонскитѣ училища, за които здания въ които отъ началото не са предвидели вентилацията.

«Тя състои въ една издѣлвана металическа корнизъ, която обкрѣжава цѣлата стая, и която въ всичкото си продължение е раздѣлена на двѣ отдѣлни трѣби поставени една надъ друга. Чистия въздухъ влиза отъ едно отъверстие направено презъ зида въ долната трѣба и отъ тамъ презъ множество дупки направени на корнизата слеза безъ да се почувствува въ стаята. Горната трѣба съобщава съ коминия, въ които тя отпраща разваленъ въздухъ събранъ чрезъ единъ редъ дупчици подобни на тия които има долната трѣба.

«Тоя способъ е економически, и освѣтъ това не изисква никакво внимание. То е единъ апаратъ *Self-acting*, които дѣйствува отъ само себѣ си.

Служатъ се още въ Английскитѣ училища съ системага Варлей. Една цинкова цѣвъ продупчена съобщава съ външния въздухъ и обкрѣжава подъ корнизата три-тъхъ страни на стаята. На четвъртата страна е друга продупчена цѣвъ, която

съобщава съ компания, и презъ нея пзлиза разваленния въздухъ.»

Не би можилъ човѣкъ да си състави пълно понятие за причинитѣ, които правятъ необходимо провѣтриваннето, и за средствата съ които то може да се осъществви, ако паралелно не се изучатъ въпроситѣ за освѣтленнето и отопленнето на класа.

Особенно зимно време естественната вентилация е мѣчна.

По долу ще видимъ до колко отопленнето и освѣтленнето развалятъ въздуха и какъ тѣ могатъ да послужатъ за вентилацията, съ една речъ какъ споредъ извѣстното избирание начина на отопленнето и освѣтленнето и тѣхното поставяние се усложнява или улеснява разрѣшеннето на тоя толкова важенъ въпросъ на провѣтриваннето.

(Слѣдъ)

За новитѣ антиепидемически средства.

Подъ това заглавие ние срѣщаме въ «Wiener Medicinisch-Pressen» интересна лекция държана отъ профессора Якша въ събраннето на докторитѣ, въ болницата въ Брюкъ, прѣзъ миналия Декемврий. Той казва че първъ който подбута къмъ изнамѣрване на новитѣ противотрескави средства бѣше Листеръ, който обърна внимание върху антиферментнитѣ качества на фенола. Опититѣ направени върху това тѣло показаха че то дѣйствува и противъ трескавитѣ състояния, но произвежда и пѣкои други дѣйствиа които достигатъ до отравенне, тъй щото неговото употребленне като противотрескаво средство се изостави. Нѣколко години подиръ това Колбе, отъ Лейпцигъ, сполучи да състави синтетически едно тѣло отъ ароматическата группа, близка по химическия съставъ къмъ фенола именно салициловата киселина. По мнѣнието на профессора Якша, отъ средствата които съ введени въ терапийата отъ 14 години насамъ, салициловата киселина заема главното мѣсто. Той указва на това че самата киселина е почти изхвърлена изъ употребленне, вслѣдствие на това че тя много раздражаваше слизистата ципа на пищеводния каналъ, а отъ нейнитѣ соли най-употребителната е натрионата, (natrium salicylicum). Профессоръ Якшъ се

спира върху дозите които трябва да се даватъ за да се достигне добъръ резултатъ при ставния ревматизмъ. Ако болния е въобще здравъ, но се е разболѣлъ отъ тежъкъ ревматизмъ, той му дава въ първитъ 24 часа 10, 15, 20 до 24 грамма салицилова натръ. Ако се появятъ признаци на отравление, които сж твърди рѣдки профессоръ Якшъ не спира лѣкуванието, но само намалява дозата, тъй щото, намѣсто 1 грамъ, дава всѣкой часъ по $\frac{1}{2}$ или по $\frac{1}{4}$ грамма. Той увѣрва че при подобна терапия болниятъ се оцѣнятъ обикновенно добръ, болките и трескавото състояние пропадатъ. Въ вторитъ 24 часа салициловия натръ се дава въ по-малка доза, 16, 18 грамма. Но съ това не се свършва, салициловия натръ трѣбва да се продължава поне 8 дни, ако не искатъ да има рецидивъ, като се намалява постепенно дозата. Ако подиръ първитъ 24 часа не настѣпва никако подобрене, то значи че лѣкуванието съ салициловия натръ не ще помогне въ данния случай, тогава Якшъ предлага да замѣсти съ салолъ или съ бензойно — киселия натръ, когото той дава въ още по-големи дози, до 30 грамма на дена. Въ много случаи, кѣдѣто салициловия натръ не е дѣйствувалъ, Якшъ е можалъ да изцѣри ставния ревматизмъ съ бензойнокиселия натръ. Двѣ други болѣсти, при които употреблението на салициловия натръ, спорѣдъ Якша, е отъ голѣма полза, сж: скарлатината и пуерпералната треска. Якшъ, увѣрва че при всичкитъ епидемии които е видѣлъ той и при всичкитъ отдѣлни случаи на скарлатината, ако почнеше отъ самото начало да я цѣри съ салициловъ натръ, болѣстѣта взимае по-мирно течение, а главното, страшното ѣ усложнение, нефрита, се явяваше но нарѣдко. Якшъ дава салициловия натръ въ скарлатината спорѣдъ възрастъ на болнитъ, 4, 5, 8 до 10 грамма на дена. Тѣзи дози той ги продължава въ течение на цѣлата болѣстъ и въ периода на (reconvalescent), до тогава, когато премине онзи периодъ въ който се появяватъ болѣститѣ послѣдующи на скарлатината. Втората болѣстъ при която салициловия натръ добръ дѣйствува е пуерпералната треска. Въ тази страшна болѣстъ Якшъ дава отъ началото по $\frac{1}{2}$ грамъ салицилова натръ на всѣкий часъ. Той продължава тази терапия до като температурата стане нормална, което става въ първитъ 15—20 часа. Отравението съ салициловия натръ и въ тази болѣстъ рѣдко се наблюдава. Ако се появятъ подобни знакове, то стига само да се намали всѣка частна доза, именно да се дава вмѣсто половинна грамъ една четвъртъ и още по-малко, но никакъ да не се прѣкратва лѣкуванието съ салициловъ натръ. Кѣмъ този послѣдния случай, Якшъ притурва и алкохолъ въ големи дози.

Ако се появят знакове на сърдечна слабост, той препоръчва подкожна инжекция от *oleum camphoratum*. И при пуерпералната треска, както при ставния ревматизъм Якшъ продължава да дава салициловия натръ дълго време съ постепенно намаляване на дозата. Въ тежки случаи Якшъ препоръчва да се дават 18—20 грама на ден и увърва, че и въ тази болест подобни голъми дози не предизвикват никакви лоши явления, освѣнъ легко бълнуване. Той казва че наблюденията които е направилъ досега не му даватъ право да приписва на салициловитъ соли специфически дѣйстви върху пуерпералния процесъ, но въ всѣкий случай тази терапия му е давала добри резултати даже и въ най-тежката пуерперална треска, и Якшъ препоръча на всичкитъ колеги да правятъ опити съ нея. Сетивъ той забѣлѣжи че резултатитъ отъ салициловата терапия въ пуерпералната треска сѣ толкова по-забѣлѣжителни, колкото по-рано се започне тя. За това Якшъ предлага щото на всичкитъ родилници, щото щомъ се появи у тѣхъ даже малко трескаво състояние, да имъ се дава салициловъ натръ, въ дози до 4—5 грама на день. Освѣнъ това, на труднитъ жени, които живѣятъ въ лоши, въ хигиеническо отношение, помѣщения, и иматъ треска, отъ подиръ ражданието може да се очаква пуерперална инфекция, Якшъ препоръчва да се дава още догдѣто сѣ трудни по 4—5 грама салицилова натръ на день.

Колкото се касае до тифозната треска, по за нея, спорѣдъ Якша, салициловото лѣкуване не помага, напротивъ той забѣлѣжилъ че при употреблението на салициловия натръ въ тифуса кръвотечение въ червата сѣ по-чести отъ колкото при употреблението на другитъ противотрескави средства.

Подиръ салициловия натръ профессоръ Якшъ говори за три тѣла, които се намиратъ въ тѣсна свързка съ фенола и съ салициловата киселина. Той обяснява химическия имъ съставъ спорѣдъ групираннето на атомитъ. Но ние имѣа да се вдуваме въ тѣзи подробности, а ще се ограничимъ само съ обясненнето на дѣйствиата на тѣзи тѣла. Първиятъ отъ тѣзи тѣла е Резорцинъ, препоръченъ противъ морската болестъ. Якшъ не е поклонникъ на вътрешното употребление на това средство, което предизвиква цѣлъ редъ много тежки нервни симптоми, като конвулсии, бълнувания, понякога даже *dyspnea*. Почти същото може да се каже и за Гидрохинонъ. Третьето тѣло отъ тази група е Бренцкатехинъ, който е тоже изостаненъ вслѣдствие на лошитъ явления които предизвиква неговото употребление. Тѣзи тѣла отъ ароматическата група сѣ биле познати вече по отъ рано, а въ послѣднитъ годъ-

ни химичитѣ съставиха синтетически три нови тѣла именно: Капринъ, Антикапринъ и Таллинъ.

Въ дози отъ 50 сантиграма до 1 грамъ капринъ произвежда удивително дѣйствиe, което се съпровожда обаче съ различни неприятни признаци, каго бълвания, понѣкога цианоза и даже колапсъ, тъй щото и каприна го изоставиха. **Д-ръ Головина** (слѣдва).

Искусствени, преувеличени или симулирани очни болести.

ОТЪ Д-ръ F. de ARLET.

Искусствени болести. — Има хора които си интересуватъ и поддържатъ искусствени възпаления на очитѣ. Виждало си е щото нѣкои да си истъргватъ клепачитѣ, послѣ да търкатъ крапщата на клепачитѣ съ ѣдки вещества; други да вкарватъ въ мѣха на съединителната ципа химически вещества и други механически раздразители. Химическитѣ вещества които сѣ биле употреблявани за тая цѣль сѣ: *Sublimé corrasif, précipité rouge, sulfate de cuivre, onguent de cantharides*, изгасенъ кипречъ, ефире, сокъ и пепелъ отъ тютюнъ, обикновена соль.

Искусственното възпаление на крапщата на клепачитѣ ще може да си распознае отъ улсерозното по отсъствието на улсери, които иматъ видъ инфундибулумъ, послѣ по скорото израстване на клепачитѣ, за което си изисква строгъ надзоръ. Искусственното възпаление на съединителната ципа може да си размѣси съ дифтеритическото, ако съществува ескаръ произведетъ отъ ѣдкото вещество; въ отсъствието на ескаръ, възпалението може да си земе за катарално или хроническо. Въ възрастнитѣ, очната дифтерия не се образува тъй скоро, освѣнъ слѣдъ инокулация и въ нѣкои въякашни съвсѣмъ неблагоприятни условия; при това тя бива придружена отъ трескави явления и си свършва въ двѣ или три седмици, когато една искусствена афталмия, до достиганне цѣльта си, би се продължила и повече. Ако не може да се докаже, че е имало прижигане на съединителната ципа едно внимателно изслѣдване на всичката ѣ повърхность, както и на секретитѣ, може да доведе къмъ откриване на нѣкое чуждо тѣло, или на нѣкоя ограничена червенина и затвърдѣлость. Тоя симптомъ би доказалъ, че болѣстѣта не е нѣкакво си хроническо катарално или блинорagicеско възпаление. Въ тѣхъ послѣдни болѣсти съединителната ципа е зачервена, надута, енфилтрирана въ всичкото си пространство еднакво;

освѣтъ това забѣлѣва си едно по-силно възпаление на хрушелитѣ. Макензи расправя, че солдати, подозривани въ искусствена афталмия, сѣ биле нечаено нощно време разбуждани, преоблачани въ съвѣтъмъ други дрѣхы и привеждани въ друга сала, като всичко това се е извършвало подъ постоянненъ строгъ надзоръ. Когато сѣ претървали дрехитѣ все сѣ намирали осезателни доказателства на престѣплението.

Чистото появяване на Mydriase въ новобранцитѣ като е възбудило съмнѣние, всички такива сѣ биле приведени въ болницата лишени отъ тѣхнитѣ дрѣхы и строго наблюдавани; болѣстѣта се е продължила до тогава, до когато сѣ ги оклпали съ топла вода. Новобранцитѣ си казали право, че сѣ употребявали *extrait de belladone*, спорѣдъ съвѣтитѣ на единъ ветеринаръ, когато екстрактъ сѣ крили подъ нокати на голѣмия си прѣстъ на крака.

Има случаи дѣто новобранци, за да се избавитѣ отъ военна служба сѣ си правили искусственъ катарактъ чрезъ ободване кристалена съ игла, или пята на корнето чрезъ продължителни прижигания. Пятната отъ този родъ се различаватъ отъ пятната отъ друго происхождение по особенний си цвѣтъ, който е черно-пепелявъ.

Симулиране амблиопия или миопия.

Когато нѣкой претендира че има слабо зрение или късогледие на едното или двѣтъ очи, трѣбва да се потърси първо най-далекото разстояние на което предмети сѣ определена величина могат да бѣдѣтъ ясно различени и послѣ да се види ако това разстояние може да се увеличи чрезъ вглѣбнати стѣкла. Ако случая е такъвъ, има безсѣмнено миопия. Фокусното пространство на най-слабото вглѣбнато стѣкло съ което лицето може още да различава ясно предметитѣ, ще може изобищо да означи степени на миопията. Тѣй напримѣръ ако въпросното око вижда ясно или по възможность добръ отдалеченитѣ предмети съ стѣкло — 10 или — 11, и съ също добръ съ — 12, а пакъ ги различава малко добръ съ — 14, може да се заключи, че има миопия = 1 м. Ако, напротивъ, отдалеченитѣ предмети, които едно симетрично око различава при едно и също пространство и освѣтление, могатъ да бѣдѣтъ распознавани съ какво да е испъкнато стѣкло, (изслѣжданото лице не трѣбва да знае какво стѣкло му се поставя прѣдъ окото) тогава значи че има гиперметропия на мѣсто миопия, която изслѣжданото лице претендира или върва да има.

При това, слѣдъ дълго упражненіе съ вгълбнати стѣкла, и чрѣзъ усилена акомодация, млади хора могатъ да достигнатъ да виждатъ прѣзъ стѣкла още по-силни и да симулиратъ по тоя начинъ една голѣма степенъ миопія. Това искусство може да си открие като си парализира акомодацията слѣдъ капване нѣколко пати атропина въ око. Най имаме въ афталскопа едно сръдство за достиганіе смѣтата цѣль. Съ тоя инструментъ може да се опредѣли, по единъ съвсѣмъ независащъ отъ лицето начинъ, състоянието на рефракцията на око, както това знаятъ всички оння, които сѣ фамилиязирани съ офталмоскопа.

По трудно е, да се опредѣли остротата на зрението, когато изслѣдваното лице е заинтересувано и прѣдставлява като че има намаление на зрението. Въ такъвъ случай се почива отъ изслѣдваніе прозрачността на корнето, послѣ тая на другитъ пространства. Единъ правиленъ и доста значителенъ астигматизмъ може да се распознае съ афталмоскопа както и другитъ променени въ дѣното на око способни за да произведатъ една амблиопія. Нѣ не трѣбва да се забравя че, даже когато нѣма въ око никаква аномалия, амблиопията може да съществува. Искривяването на едното око, когато другото глѣда право въ предмета, показва въ нѣкоп случаи съществуване амблиопія въ искривеното око, когато това искривяване не зависи отъ нѣкоя аномалия на рефракцията на око.

(Слѣдва).

ОТЪ РЕДАКЦИЯТА.

Редакцията на «Мед. Списание» поканва онези отъ г.г. абонатитѣ, които не сѣ си внесли абонамента за миналата година, да побързатъ да го внесатъ по-скоро; година време ги е чакала, не е ли достатъчно?!